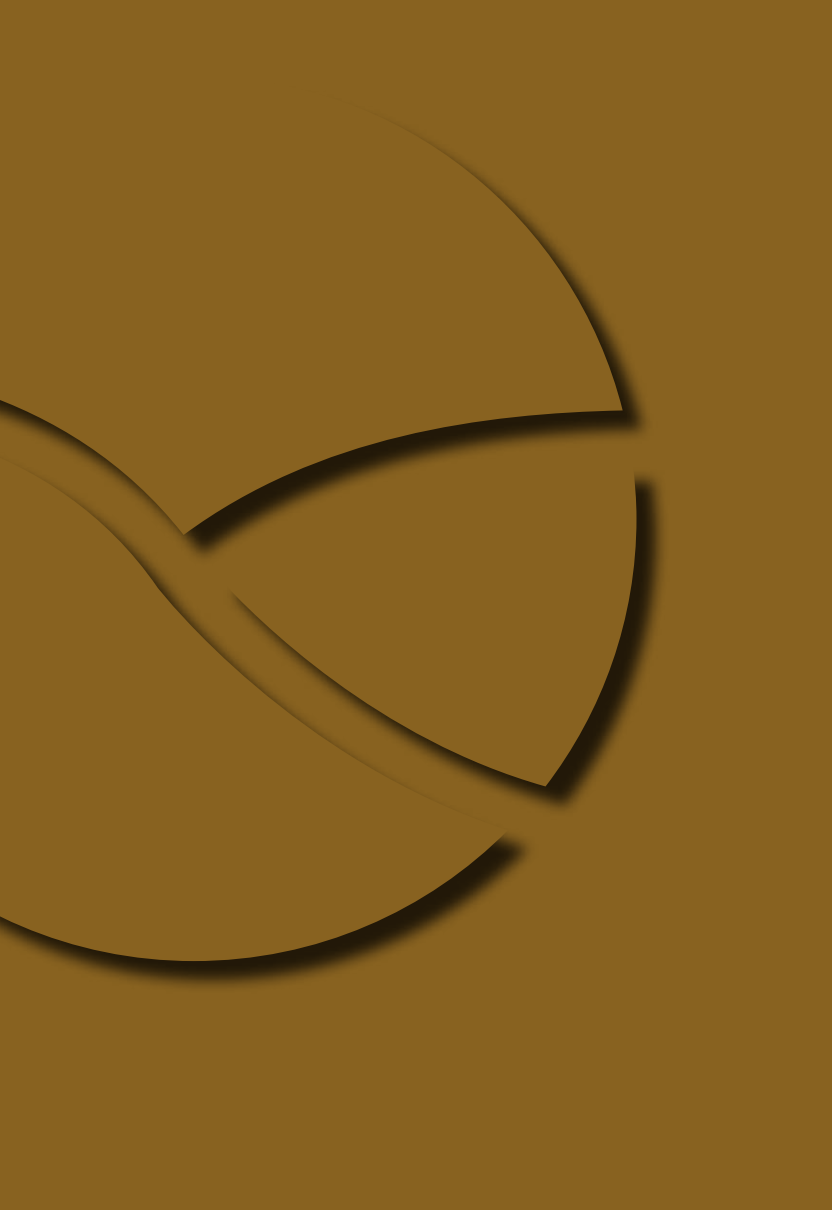

JARDUNBIDE EGOKIAK

FUNCASBIO

Fundación Caza Sostenible y Biodiversidad
Ehiza Iraunkorra eta Biodibertsitatea Fundazioa

ZER DA FUNCASBIOD
AURKEZPENA
EHIZTARIAREN JOKABIDE KODEA
EHIZA AURREAN ETA ONDOREN
EHIZA EGITEKO UNEAN

ZER DA FUNCASBIOD

Euskadiko Ehiza Jasangarriaren eta Biodibertsitatearen Fundazioa (FUNCASBIOD) 2015aren amaieran sortu zen, ehiza-baliabideen eta espezieen biodibertsitatearen ezagutza sustatzeko eta horien hedapena bultzatzeko, ehiza jasangarriaren eta baliabide naturalekiko eta ingurumarekiko errespetuaren printzipioetan oinarritutako ehiza sustatzeko asmoz.

FUNCASBIODen, natura eta espezie babestuak orokorrean, eta bereziki ehiza-espezieak eta haien habitatak **defendatzea eta kontserbatzea sinesten** dugu.

Ehiza-jarduera aisialdi edo kirol-jarduera gisa sustatzen dugu, eta bereziki landa-munduan jarduera ekonomikoaren motor gisa.

Horregatik guztiagatik, baliabide ehiztarien, **habitat eta espezieen inguruko ikerketa zientifikoak egiten ditugu**, baita baliabide ehiztariak kudeatzeko aplikagarriak diren bitartekoak ere.

Espezieen eta haien kudeaketaren ezagutzarako aplikagarriak diren teknika berrien edo material berrien garapenean lagundu nahi dugu, hala nola jarraipen-hartzaileak, markatzaileen garapena, genetika-teknikak, etab.

Ehiza-jarduera eta biodibertsitatea egiten duen ekarpena balioetsi nahi dugu, eta espezieen, habitataren, espezie mehatxatuen kontserbazioa eta berreskurapena, etab. kontserbazioa hobetzeko eta ingurumen naturala hobetzeko neurrien inguruko prestakuntza-zentroak sortu nahi ditugu.

Ehizaren munduko ikerketa zientifikoa eta teknikoa sustatzen dugu, ingurumena errespetatzeko, flora eta faunaren kontserbazioa eta berreskurapena balioetan sartzea azpimarratuz. Lortutako ezagutza guztiak argitaratzen eta zabaltzen ditugu, geure burua edo hirugarrenen bidez, azterlanak, liburuak, eskuliburuak, lan teknikoak edo zientifikoak edo ikerketa-lanak eginez.

Fundazioaren jarduerak ehizaren munduarekin lotutako kolektiboei onura ekartzen die. Bereziki ingurumen jasangarriaren irizpideekin ehiza-jarduerari eskainitako pertsonen, espezie ehiztarien ezagutzarekiko interesa eta ingurumena errespetatzen dutenak. Baina landa-mundua, tokiko administrazioa, herritarrak eta mota guztietako erakunde publiko edo pribatuak ere onuraduntzat hartzen dira.

AURKEZPENA

Historiaurre beretik, ehiza gizakiaren jardura tradizionala izan da naturgunean, eta gizartearekin batera eboluzionatu du. Ehiza Jasangarriaren eta Biodibertsitatearen Fundazioa (FUNCASBIOD) osatzen dugun pertsona eta erakundeek ehiza kontserbazio-elementu gisa ulertzen dugu, modu jasangarrian praktikatua. Euskadin, ehiza gizartean sakonki errotutako jardura izan da mendearen hasieratik. Euskal Autonomia Erkidegoaren garapen sozioekonomikoak gizarte- eta aisialdi-jardura bihurtu zuen, biodibertsitatea errespetatuz. Gaur egun, ehiza ez da elikagai-iturri oinarritzko baten beharrari erantzuten, baina Euskadin errotutako aisialdi- eta gizarte-jardura bat da. Ez dugu ahaztu behar ehiztariek modu jasangarrian eta ekonomikoki laguntzen diotela naturgunean praktikatzen.

Gaur egungo gizarteak, ingurumena gero eta sentikorragoa denez, beste jardura askori bezala, ehiza-jardura planifikatua eta zuzen kudeatua izatea eskatzen du. Horretarako, etengabeko hobekuntza behar da kudeaketan, administrazio publikoek, ehiztarien kolektiboak eta ehiza-kudeatzaileek ingurumen-politikak sortuz, ehiza ingurumenaren kontserbazioarekin bateragarria dela barneratuz. Ehiza eta kontserbazioa binomio bat direla ulertzea ezinbestekoa da, espezieen eta haien ekosistemen kontserbazioaren testuinguruan ehiza-jardura ulertzea helburu nagusia delarik.

Ehiza-kudeaketa zehaztasun teknikoarekin etorri behar da, planifikazio-planak eta espezieen azterketak eginez, espezie ehiztariak ez ezik, ekosistemaren testuinguru globalean ehizak duen eragina aztertuz.

Nekazaritza eta abeltzaintza tradizionalaren uzteak, errepide-azpiegiturek eta beste arrazoi batzuek espezie desberdinetarako ezinbesteko habitatak hondatu dituzte. Ehiztariak eta haien erakundeek egoera honen hobekuntzan laguntzeko gai izan dira.

Horregatik guztiagatik, Ehiza Jasangarriaren eta Biodibertsitatearen Fundazioa abian jarri da, biodibertsitatearen kontserbazioarekin konprometitutako ehiztariak batzeko. Horrekin guztiarekin, ehiza-jarduera defendagarriagoa bihurtzea lortuko dugu, kontserbazioarekin eta jasangarritasunarekin konprometitua dagoena.

MIGUEL LAZPIUR

FUNCASBIOD Fundazioko lehendakaria

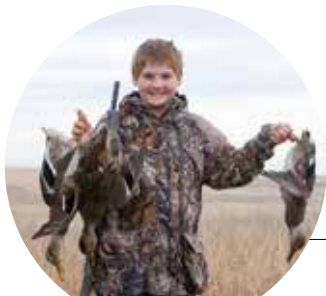
EHIZTARIAREN JOKABIDE KODEA

hiza hobeto garatu eta praktikatzeko arau eta ahalegin batzuk jarraitu behar dira, ehiza-jardueraren kudeaketarekin lotuta daudenak. Ehiza planifikatu baterantz jotzen duten aktore edo kolektibo guztien artean, **ehiztariak dira protagonista nagusiak** eta beren zaletasunean jarraipena eta arreta handiena jarri behar dutenak. Ehiztariak hiru **jarduera-bloketan** egiten ditu bere ahalegin eta ilusio handienak:

1 EHIZALDIEN ETA EHIZATUTAKO PIEZEN DATUAK HARTZEA:

Ehizatutako animalia bakoitza errepikaezina da; baliabide naturalaren gutxieneko **datuak apuntatzea** ez da soilik betebehar morala, ehiztari orori eskatzen zaion jakin-mina baizik (sexua, adina, hortzeria, adarrak, lumajea...).

- Era berean, **ehiza-jardunaldi bateko gorabehera guztiak apuntatzea** datu-base ehiztarien sorkuntza errazten du, ehiza bilakaeraren ikuspegi globala izanik eta ehiza ustiapen ereduak garatzeko lagungarria delarik (ehiztari eta txakurren kopurua, ikusitako eta ehizatutako piezen kopurua, ehiza-ordutegia, klimatikotasuna...).

2 EHIZALDIAREN JARRAIPEN ETENGABEA:

Ehiztari beteranoarentzat, ehiza ez da denboraldi erabilgarria bakarrik hartzen, baizik eta urte osoan zehar. Ehizaleku baten **jarraipena, ingurumenaren hobekuntzak** eta, azken batean, arreta guztia ematea, habitat horrek izan dezakeen **demografia oparoena eta ehiza-aniztasun handiena lortzeko** apustu egokiena da.

3 JARDUERA SOZIALAK:

Aurreko bi atalen garapen egokitik, ehiztarien gremioaren kezka soziala sortzen da, **eztabaidak, mintegiak, hitzaldiak... antolatuz**. Kezka sozial hau da azken finean **ehiztariak ehiza-kudeaketan ekar dezakeena eta ekarri behar duena**.

- Oinarrituta dago Ekonomia Erkidegoko Ministroen Kontseiluaren Gomendio batean, jarraian aurkezten da “Ehiztariaren Jokabide Kodea”, **ehiztariak beti kontuan izan dezan bere betebeharrak naturaren, ehizaren eta beste pertsonen eta haien ondasunen aurrean**. Gomendio honetan ere “gomendatzen” dira ehiztariaren prestakuntza osatu behar duten elementuak.

- **Etorkizuneko belaunaldiei transmititu** behar zaien **aberastasun naturalaren arduradun, ehiztariak ehiza-legeak eta -erregelamenduak ez ezik, oreka biologikoaren legeak ere errespetatu behar ditu. Bere betebeharren eta erantzukizunen** jakitun izan behar du, bai naturaren aurrean oro har, bai ehizaren aurrean bereziki, bai besteen beste pertsona eta ondasunen aurrean. Ehiztariaren jokabide zorrotz batek guztion errespetuaz gozatzen lagunduko dio. Ehiza premia materiala zen antzina, baina orain, batez ere, jolas-jarduera bat da; gaur egun eta gure herrialdeetan, horrek kudeaketa-jarduera bat eskatzen du nahitaez. Aldaketa horrek gaurko **ehiztariaren kirol-izaera** markatu behar du.

A :: ZURE EHIZA-ESKUBIDEAREN MUGAK ERRESPETATU. ESPEZIEENTZAT ETA HAIEN INGURUMENERAKO BEHARREZKOAK DIRA

- Ez tiro egin baimenduta ez dagoen espezieen gain. Espezie babestuen gain tiro egitea ehiztariarentzat ez da duina.
- Ez bihurtu ehizaren plazera kontu kuantitatibo batean. Ehiztari onena ez da piezarik gehien hiltzen duena.
- Errespetatu baimendutako ehiza epeak eta metodologiak, baita lurralde-murrizketak ere.

B :: EHIZA-ESPEZIEAK ERRESPETATU

- Ukatu ehizaren espirituaren eta etikaren kontrako ekintza guztiak.
- Utzi masiboak edo ez-selektiboak diren harrapaketa-metodoak erabiltzea.
- Ez ehizatu egoera natural anomaloetan espezieen defentsa-fakultate normalak gutxitzen direnean edo leku jakinetan biltzera behartzen direnean. Lagundu faunari egoera berezi hauetan bizirik irauten.
- Beti identifikatu animalia tiro egin aurretik.
- Ez tiro egin babesguneen mugen barruan, ehiza kudeatzeko ezinbestekoak direnak.
- Saia zaitez ehiza-piezei sufrimendu alferrikakoa eragiten. Ez utzi zauritutako edo hildako piezak abandonatuta; kasu hauetan bilaketa zehatza antolatu.
- Ahalik eta hobekien erabili ehiza-piezak.
- Ez praktika ehiza negozio gisa.

C :: SAIATU EHIZTARI GAITUA ETA ARDURATSUA IZATEN

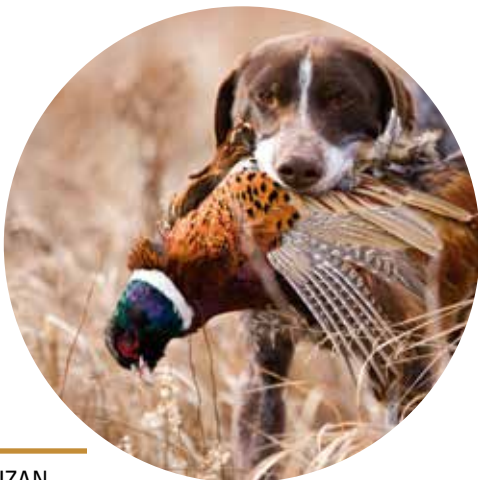
- Espezieen biologiari buruzko ezagutza maximoa eskuratu.
- Ehiztarien jarduera arautzen duten lege eta araudi guztien berri izan.
- Parte hartu fauna basatiaren ikerketa zientifikoetan.
- Lagundu aholkuen eta adibideen bidez ehiztari gazteen heziketan eta portaera onenean.

D :: GIZATERIAREN ONDARE KOMUNA ZAINTEZKO ARDURA IZAN

- Bereziki arretaz arduratu espezie migratzaileez eta zure herrialdeko hegazti horien arazoez jabetu.
- Zure herrialdeko ehiza-modalitate tradizionalak espezie migratzaileen kontserbazioa kontuan hartzen dutela ziurtatu.
- Parte hartu hegazti migratzaileen ikerketa zientifikoetan, ikusitako kantitateen edo ehizatutako piezen inguruko inkestei erantzunez eta aurkitutako eratzunak agintariei bidaliz.

E :: ZURE EKINTZEN ARDURA IZAN. SEGURTASUN-NEURRIAK ZORROTZ BETE

F :: BESTEEKIKO ARRETA IZAN

- Ez eragin kalterik nekazaritza edo basogintza ustiapenei; ez zapaldu uztak, ez izutu abereak, ez bota hormak ezta utzi hesietatik pasatzen.
- Errespetatu ondasun publikoak, seinaleak, kartelak, telefono eta elektrizitate-lineak, etab.
- Izan zaitez adeitsu eta lagungarria natura erabiltzen duten beste pertsonekin.
- Ez utzi zaborrik eta bildu kartutxoak karkasak.
- Lagundu ehizak uztetan eragin ditzakeen kalteen prebentzioan.
- Erraztu kalteen kalte-ordain azkarra, kalteren bat eragin baduzu.

G :: EHIZA ZUZEN KUDEATU

- Mugatu aprobetxamenduak espezie desberdinen dentsitate optimoa mantentzeko eta haien garapena ahalbidetzeko.
- Sustatu ehiza-populazio osasuntsu, anitz eta orekatuak, tokiko baldintzetara egokituak.
- Estu kontrolatu ehiza kuantitatibo eta kualitatiboaren garapena.
- Ezagutu harrapakarien funtsezko rola.
- Agintari eskudunei jakinarazi berehala gaixotasun edo epidemien agerpena.
- Mantendu edo ezarri zure lurraldeko ehiza-aberastasuna, tokiko populazioak sustatuz, birpopulazio edo berriro sartzetan gehiegi erabili gabe, arrisku sanitario eta genetiko handiak dakartzatelako.

- Indartu ehiza-planen ezarpena agintari eskualdekoekin, aprobetxamendu kuotak kudeaketa optimoaren arauekin lotuz.

- Ekin piezen askatzea ehiza aurretik edo ehiza bitartean.
- Lagundu lege kanpoko ehizari aurre egiten.
- Mantendu paisaiaren aniztasuna, naturaren aberastasunaren oinarria eta ehizaren etorkizunaren bermea, biotopoak kontserbatuz edo berreraikiz beharrezkoa bada.
- Ekin hezeguneen suntsiketa, ur-hegaztientzat eta fauna migratzaileentzat ezinbestekoak direnak.
- Ehiza-eremuak egituratu ehiza-espezieen beharrei urte osoan zehar erantzuteko moduan.
- Ekin fauna alferrikako molestia ugari ugalketa aldietan.
- Nekazariekin eta basozaineekin adostu faunarentzat kaltegarriak diren jardunbideak kontrolatzea, hala nola tratamendu kimikoak, mugak eta ibarbideak haustea, putzuak eta errekek lehortezea, uztondoak erretzea eta sastrakak erretzea.

EHIZA AURREAN ETA ONDOREN

- ▶ Ez egon leku publikoetan arma deskargatuak eta muntatuak dituzula, deskargatuta badaude ere.
- ▶ Ez utzi armak kontrolik gabeko ibilgailuen barruan, itxita badaude ere.
- ▶ Armak beti deskargatuta eduki; leku lehor eta seguru batean gordeta, eta koipeztatuta erabiltzen ez direnean. Gogoratu arma izurtuak homologatutako arma-armairuan gordetzea derrigorrezkoa dela.
- ▶ Egiaztatu armaren piezak jokoan ez daudela. Kontuz higadura, apurketak eta desdoikuntza arriskutsuekin. Arma zaharrek arreta handiagoa behar dute eta armaginak berrikustea komeni da.
- ▶ Arma herdoildua irudi txarra emateaz gain, istripu bat eragin dezake, ondorio ezustekoekin.
- ▶ Ehiza-jardunaldi bakoitzaren ondoren, minutu batzuk eskaini arma garbitzeko. Espiral alanbrearekin gutxienez bi aldiz pasatzea gomendatzen da denboraldian zehar.

EHIZA EGITEKO UNEAN

- ▶ Beti eraman arma lurra edo zerua begira, inoiz ez lagun edo txakurren norabidean. Postuetan, ez jarri inor jomugan.
- ▶ Ohitura hau mantendu bakarka ehizatzen duzunean. Armak, segurtasunekoarekin, tiro egin dezakete ere.
- ▶ Ez eduki hatza gailuaren ondoan; hobe da beti segurtasunekoarekin joatea eta tiro egiteko unean bakarrik desmuntatzea.
- ▶ Kartutxoak edo balak atera edozein oztopo igaro aurretik (ibaiak, hesiak, harrizko oztopoak).
- ▶ Inoiz ez jarri armaren kainoia lurrean ezta objektu arrotzik ez dadin sartu. Egoera egiaztatu ehizatzen jarraitu aurretik.
- ▶ Beti erabili kartutxo eta perdigon egokiak ehiza-modalitate eta eskopetentzat. Armak jasaten duen presioa eta kartutxoak garatzen duena ezagutzea beharrezkoa da. Balazko kartutxoetan oso kontuan hartu, karkasa luzera egiaztatuz eta eskopetaren egoera eta jasaten dituen presioak ziurtatuz. Rifleen kasuan, erabil ezazu balak eta kalibre egokiak, eta ez sartu inoiz kalibre desberdineko arma batean balarik.

- ▶ Ekidin munizioa eguzkitan edo bero handia eragin dezakeen edozein faktoreen azpian uztea, presio handitze batek arrisku handia ekar dezakeelako.
- ▶ Piezaren bat ikusten duzunean tiro egitean, ikusgai izan behar duzu, bidean pertsonak, animaliak edo oztopoak egon ez daitezen.
- ▶ Inoiz ez tiro egin sasiak mugitzen direlako edo zarata edo xuxurlak entzutean. Ez ahaztu pertsona bat (beste ehiztari bat, zakurbideratzaileak, zaindaria, paseatzaileak...) egon daitekeela atzean. Zalantzarik izanez gero, ez tiro egin. Prebentzioa hobe da. Ez itsutu pieza baten atzetik, txakurrak edo pertsonak egon daitezkeelako.

- ▶ Zauden pieza bati amaiera ematera edo atxikimendu batera joaten zarenean, abisatu inguruko postuetako ehiztariei eta egin ezpatarekin, ez tiro eginez, zakurrak beldurtu eta istripu bat eragin dezakeelako. Gainera, beste batzuetan, ehiztari ezezagun bat ikustean, zakurrak libre utziko dituzte, basurde zaurituak izanik, arrisku handia ekarriz. Ez bazara ezpatatz sartzera joango, itxaron pertsona esperientziadun bat egitea.
- ▶ Ez erabili arma zuhaixkak mugitzeko. Tiro egiteko pentsatua eta egina dago eta ez erabili eskopeta edo riflea zutitzeko edo edozein oztopo gainditzeko.
- ▶ Eskuz ehizatzen, ezagutu zure lagunen kokapena. Kontuz ibili beste kuadrillak gurutzatzen direnean. Arrisku handiagoa izan eskualde menditsu edo landaretza lodietan. Pentsa ezazu zure txakurra edo zure lagunen txakurrak tiro egitean. Ez tiro egin konbentzituta ez bazaude, tiroek ez dituztela joko.
- ▶ Postu finkoetan iritsi eskopetak funda barruan dituzula eta irten modu berean. Ez mugitu eskopeta kargatuekin postuen artean eta ez irten piezak biltzera eskopeta eskuan duzula.
- ▶ Ojeoetan, ez ahaztu alboko pantailak jartzea. Ez tiro egin beste postu edo ojeatzaileak dauden norabidean, dagoeneko distantzia jakin batera egon daitezkeenean. Eta ez irten eskopetak kargatuta edo ojeoaren amaiera-seinalea eman ondoren tiro egin. Eraman postura eskopetak funda barruan eta amaitzean ere.

- ▶ Ehiza handiaren postuetan, markatu zure kokapena beste ehiztariekiko. Marra imaginario bat trazatu eta ez tiro egin beste postuetan norabidean. Markatu zure tiro-eremua eta murriztu beharrezkoa bada, errebotatzeko aukerak badaude.
- ▶ Errebotatzeko aukera beti kontuan izan. Lurrera, harrizko zonaldeetan edo ur gainean tiro egiten baduzu, proiektilek modu ezustekoan errebotatu eta pertsona bati jo diezaioke.
- ▶ Distantzia ez fidatu, kartutxoen plomoak eta, batez ere, balak espero ez dugun distantzietara irits daitezkeelako. Adibidez, rifleen balak distantzia handira irits daitezke, kilometro askotara ere.
- ▶ Inoiz ez tiro egin bisorekin, aldaketa kurbatuetan eta beste ehiztarien gainetik.
- ▶ Jardunaldiaren amaieran, begiratu ez duzula kartutxo edo bala bat ere arma barruan uzten.
- ▶ Edariak edo zure egoera normalak galtzea eragin dezaketen substantziak hartzen badituzu, ez irten ehizatza.

Ehiza beharrezkoa den bezain egia da ehiztariaren existentzia ere beharrezkoa dela eta **ehiza-jarduerak kontrolatzen diren neurrian**. Jarduera guztiak bezala, administrazioak behar bezala arautua, praktikatzaileraren bat eta agintaritzaren agente bat behar ditu, jarduera ondo garatu eta araudia betetzen dela zaintzeko. Ehiza-jardueraren kasuan, beste segurtasun indarrez gain, basozainak dira eremuan ordezkari. Basozainaren eginkizunari, naturaren babesa eta kontserbazioa, **ehiza-araudia** betetzen dela bermatzea gehitu behar zaio.

Hori dela eta, **basozainak etengabe harremanetan egon behar dira ehiztariekin**. Desiragarria da harreman hori legeak betearaztearekin eta arau-hausteen kasuan zigortzearekin ez mugatzea, baizik eta elkarlan positiboetara zabaltzea. Uler daiteke bi taldeak helburu bera dutela; ehiztariantzat, helburu berehalakoa ehiza-populazioen sustapena dirudien arren, azken finean **ekosistema naturalen defentsa eta oreka ekologikoa mantentzea beharrezkoa da**.

Ondorioz, bi taldeen arteko harremanean, **trataera adeitsua eta elkarrekiko errespetua eta ulermena nagusitu behar dira**, hori ez da esan nahi agintaritzaren agentearen betebeharren ahaztea edo legea betearaztean malgutasuna.

Basozainaren eta ehiztariaren arteko harremanak garrantzi bera du, beraz, jarraian, ehiztariak basozaina ikustean hartu behar dituen **portaera-arau batzuk** azaltzen dira:

- ▶ Basozaina abisatu bezain pronto, arma deskargatu eta ireki, segurtasun-arau guztiak jarraituz, kainoia gora edo behera begira mantenduz, inoiz ez horizontalean edo posizio horietatik gertu.
- ▶ Basozainaren presentzia egiaztatzen denean, hurbildu berarengana.
- ▶ Agurtu zuzen.
- ▶ Eskatu aurretik dokumentazio guztia erakutsi, arma baimena, arma gida, ehiza lizentzia, derrigorrezko erantzukizun zibileko aseguruak, ustiapen-baimenak eta ehiza praktikarako beharrezkoa den beste edozein.
- ▶ Basozainak eskatuta, munizioa arautegikoa dela eta kargagailu edo munizio deposituaren edukiera egiaztatu.
- ▶ Ehizatutako piezak, kasu horretan zigilu arautegia dutela, erakutsi basozainari.
- ▶ Ehiza garapenean gertatutako gorabeherak, ehiza espezieak edo ez, zuzenean edo seinaleen bidez ikusi direnak jakinarazi.
- ▶ Era berean, ehizalekuan ikusitako edo gertatutako edozein inguruabar aipagarri.
- ▶ Ehiztariaren lana erraztu, beste ehiztarien kokapena jakinaraziz, legez kanpoko ehiztariak bereziki.

Argitaratzailea:

www.funcasbiod.com

www.lacazaesvida.eus